

LOKE LÆNKET TIL KLIPPEN.

BILLEDHUGGER NIELS HANSEN-JACOBSEN

I den berømte Sommer 1888, da den store nordiske Udstilling i København vakte saa megen Selvtillid og saa mange lyse Forhaabninger Danmark rundt, boede der i et lille tredje Sals Kammer ude i Istedgade en selvbevidst og forhaabningsfuld ung Mand, som kæmpede sit første Kunstværk frem. Rummet var knebent, Lyset daarligt, Møblementet det tarveligste. I det ene Hjørne laa en stor Dyngge vaadt Ler, ved den modsatte Væg stod en Seng, og fra Lerdyngen til Sengen var Stuen fyldt af en mægtig Kavallet, over hvilken Kunstneren Dagen lang stod bøjet i intenst Arbejde med at skabe sin egen kunstneriske og sociale Spændtheds Symbol: *Løke lænket til Klippen*.

I dette primitive Atelier mødte hver Dag paa bestemt Klokkeslet en velvoksen Mand, som for saa og saa mange Ører i Timen gav sit nøgne muskuløse Legeme til Model. Sommeren gik og Efteraaret med, men stadig tjente Modellen sin Dag-løn i Istedgade. Den unge Kunstner, der netop det Aar var sluppen ud af Akademiet og havde sin »Afgang« i Orden, var svært fattig, men han vilde lige saa lidt spare paa Penge til Model som paa sine Kræfter; han kunde sin Anatomi, og Figuren skulde omhyggeligt gennearbejdes, saa Charlottenborg-Censuren straks maatte aabne Tempelportene for den lænkede Løke.

Øg hen over Klippeblokken vred Løke sit stærke Menneskelegeme, kraftigt spændte han sig mod Baandene om Hals og Lænder og Vrist, han havde knyttet Hænderne, saa Aarerne svulnede under Huden, Ansigtet var præget mindre af

VINRANKEN.

DØDEN OG MODEREN.

Forpinthed end af en trodsig Viljestyrke, der betød, at engang skulde Frigørelsens Time komme.

Det var gyldne Dage for Modellen, en Slags »fast« Stilling, der lod Tiden glide sorgløst hen. Et rundt Tusind Kroner havde han tjent, før Loke laa stolt og stor og fuldt færdig i den lille Hybel.

Men da var ogsaa Kunstnerens sidste Skilling gaaet med.

Blandt det ny paa Foraarsudstillingen 1889 lagde man Mærke til Niels Hansen-Jacobsens Loke. Alle var enige om at beundre Figurens menneskelige Kraft og dens detaillerede Udførelse. Som Anerkendelse fra Akademiet modtog Kunstneren Aarsmedaillen, og — hvad der betød mere — Galleriet købte Loke for et Par Tusind Kroner og skænkede den til Aarhus Museum.

Dette Salg gav Hansen-Jacobsen et økonomisk Rygstød, som kom yderst bejligt, og uden hvilket han næppe havde faaet Mod til næsten straks efter at gaa sine egne kunstneriske Veje.

Tillid til sig selv havde han i Forvejen. Maleren Carl Bloch, hos hvem Hansen-Jacobsen tegnede efter Afgang, kom nemlig en Dag ud i Istedgade og saa paa den færdige Figur — og roste den. Saa vidste den unge Billedhugger, at han ikke havde tænkt og arbejdet forgæves. Han *var* Kunstner og vilde fra nu af kun stræbe efter de Maal, der for ham var Kunstens største.

Niels Hansen-Jacobsen er født 1861 ved den lille sydjydske Stationsby Vejen, ikke langt fra Askov Højskole. Faderen ejede en lille Gaard; han ejer den forresten endnu, og trods sin høje Alder, 80 Aar, er han ikke kommen paa Aftægt,

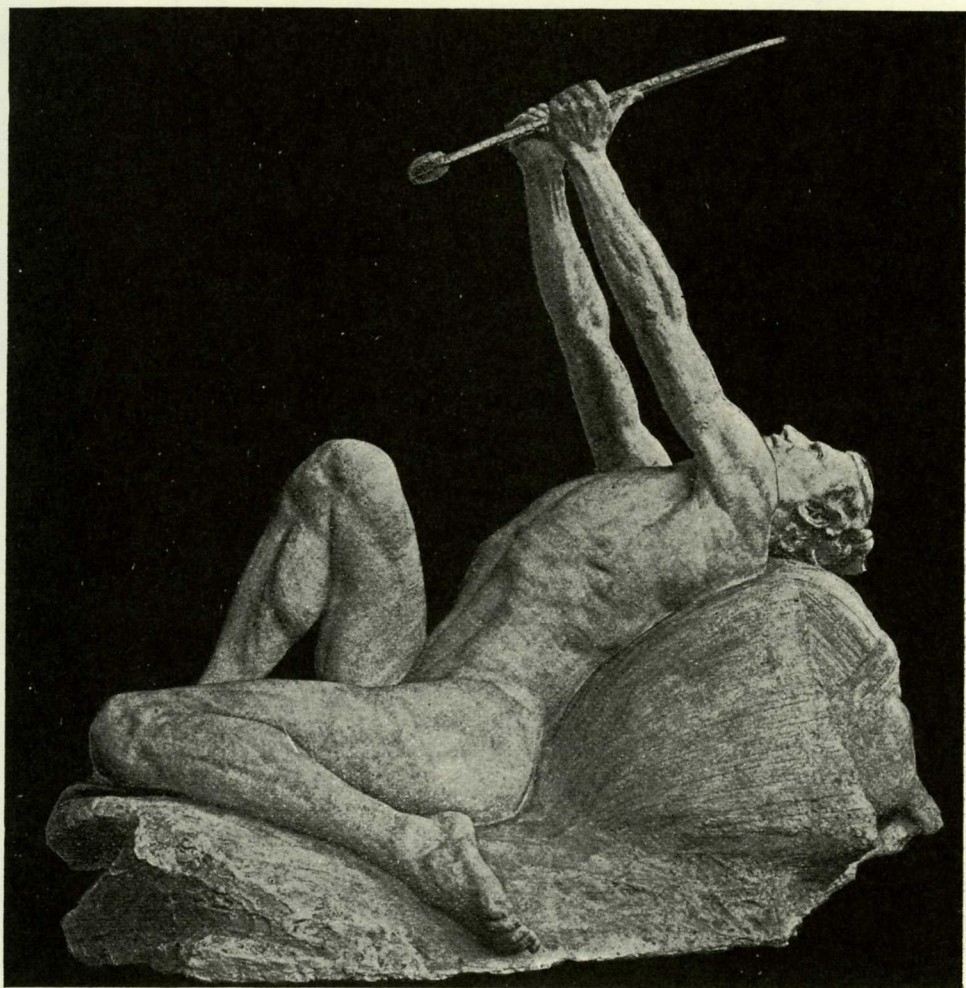
HAVHEKSEN.

men gaar stadig og tumler med hele Bedriften. Der er altsaa Energi i denne Slægt af den bedste jyske Bondetype: stræng, nøjsom, udholdende, godt begavet.

Allerede som Barn skar Niels i Træ og formede af Ler især menneskelige Figurer, saaledes en Kopi af en uendelig sløj Frederik d. VII-Buste, der blev den første Anledning til, at man i Hjemmet fik Øje for Drengens særegne Trang og Haandelag. Men Lyst og Raad til at udvikle Evnen videre havde Hjemmet ikke. Jydske Bønder var i de Dage endnu ikke naaet saa vidt i kulturel Selvtillid, at de kunde tiltænke en Bondesøn anden Lod end at blive Bonde eller allerhøjest Præst. Præsten var Indbegrebet af al jordisk Fuldkommenhed, Kunstnergerning kendtes knapt af Navn. Hvordan skulde da Sønnen af bondedansk Afstamning og med det bondedanske Navn blive Kunstner?

Til 18-19 Aars Alderen gik Niels hjemme paa Gaarden og gjorde alt forefaldende Bondearbejde med. I sin Fritid syslede han stadig med at tegne og snitte og modellere, men ogsaa Musik dyrkede han med Begejstring. Og Faderen, der selv i sin Kres var en skattet Violinspiller og bedre forstod at vurdere Sønnens musikalske end hans bildende Evne, gav villigt sit Minde til, at Niels maatte tage Undervisning i Musik. Paa Landet kunde jo den Art Kunst give sin Mand megen Anseelse og en pæn Bifortjeneste. Hos en nær Bekendt af Hjemmet, Præst ved Ribegnen Bredsdorff (Birkedahls Svingersøn) der selv var meget musikalsk og navnlig spillede smukt Violin, kom Niels saa nogen Tid »i Lære«. Under Opholdet i dette Hjem, hvor et godt Bibliotek for første Gang stod til Bondesønnens Raadighed, og hvor der fandtes god Kunst paa Vægge og i Mapper, fandt Kunstnerdrømmene rigelig Næring. Billedhugger vilde han være, blev Vejen end aldrig saa trang. Og i sit 21 Aar rejste han til København.

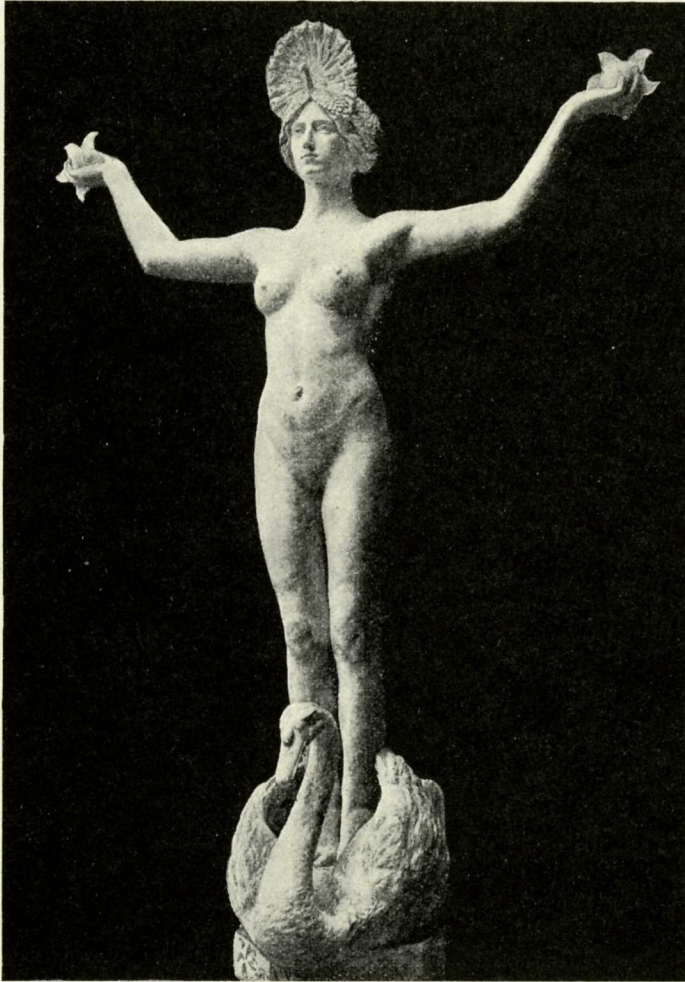
Paa Falkenstjernes Højskole paa Frederiksberg erhvervede han sig ved et Vinterkursus den grundlæggende Almenviden, han hidtil havde savnet. Han brugte

ASTRONOMIEN.

sin Tid godt, læste og var paa Kursus fra den tidlige Morgen, men mødte alligevel hver Aften hos Billedhugger Rasmus Andersen (Dalgasmonumentets Kunstner) og sad ofte der til langt ud paa Natten og tegnede.

Saa kom ogsaa for Hansen-Jacobsen den militære Tjenestetid, der for saa mange Mennesker, men sikkert mest for Studerende og Kunstnere bryder forstyrrende

DEN UKENDTE STJERNE.
STATUETTE I BRONCE TIL ELEKTRISK LYS.

ind i den faglige Uddannelse netop i de bedste, mest frugtbare Udviklingsaar. Mellem halvanden og to Aar maatte han ofre ved Ingeniørkorpset. Men ogsaa som Soldat tog han i sin Fritid Tegneundervisning, ja havde tilsidst endogsaa Aftentimer paa Akademiet; og da Militærtjenesten endelig var overstaaet, kunde han helt og holdent drage Nytte af et regelmæssigt Studium gennem alle Akademiets Klasser.

Af Soldatertjenesten havde Hansen-Jacobsen dog det ret snurrige Udbytte, at han efter Ingeniørkorpsets Anvisning fik krigsministeriel Bestilling paa en Model af

Kastrup-Fortet fem hundrede Gange formindsket, denne skulde paa Udstillingen 1888. Desuden fik han vel sagtens som Soldat det skeptiske og antipatiske Syn paa alt Militærvæsen, der over en halv Snes Aar senere skulde komme saa mægtigt til Orde i hans imponante Skulptur *Militarismen*.

Hansen-Jacobsens Kunst er ikke populær, den er — til Held eller Uheld for Kunstneren — ingen Salgs vare, men et Stridens Tegn er den overalt, hvor den

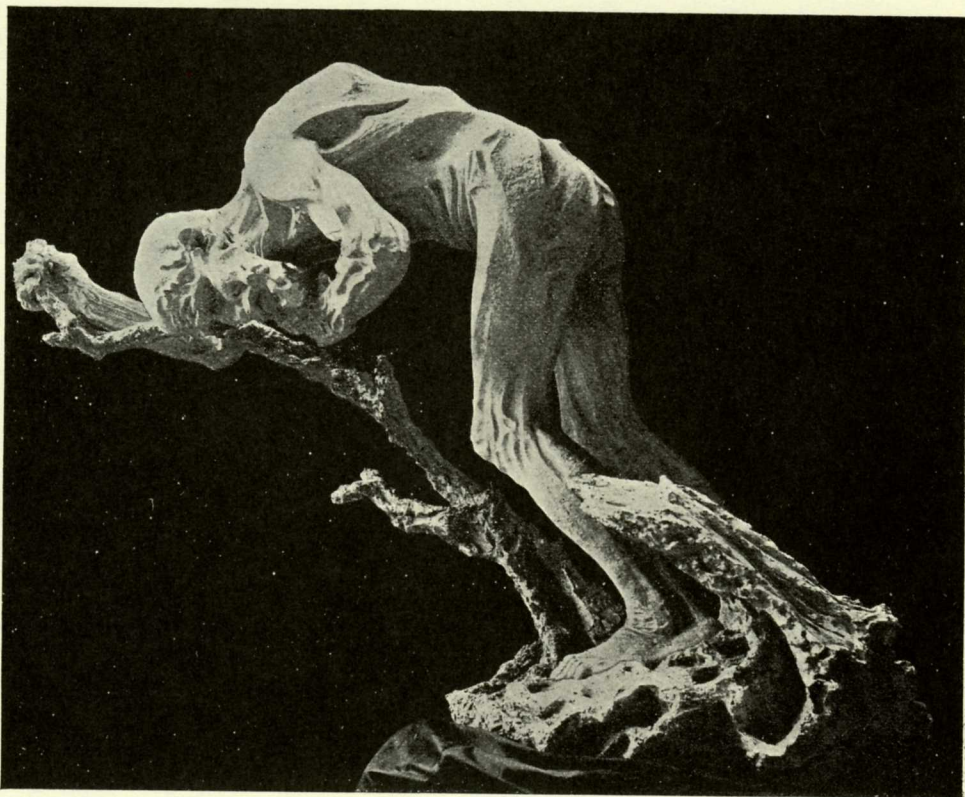
EN TROLD, DER LUGTER MENNESKEKØD.

kommer frem. I Flæng vækker den Latter og Forargelse og skaber Beundring og Begejstring, den ejer det nye Syn, der sætter Skel for og imod, det nye Liv, som netop er Meningen med al god Kunst.

Hansen-Jacobsens kunstneriske Stræben er at gyde ny Vin i de gamle Læderflasker.

Hans Mening om Kunst er omtrent denne:

Medens der i Musiken og Literaturen er en stadig Bevægelse fremad, saa er det som om Skulpturen og Arkitekturen nu og i al Evighed kan nøjes med at leve paa de gamle Former og Ideer, som til Trivialitet gentages. Hvorlænge skal vi dog i Skulpturen døje alle disse mandlige og kvindelige Modelfigurer, der staar og spræller med Arme og Ben eller ruller sig paa Jorden: alle disse Adam'er, Eva'er,

»FRIHEDEN«.

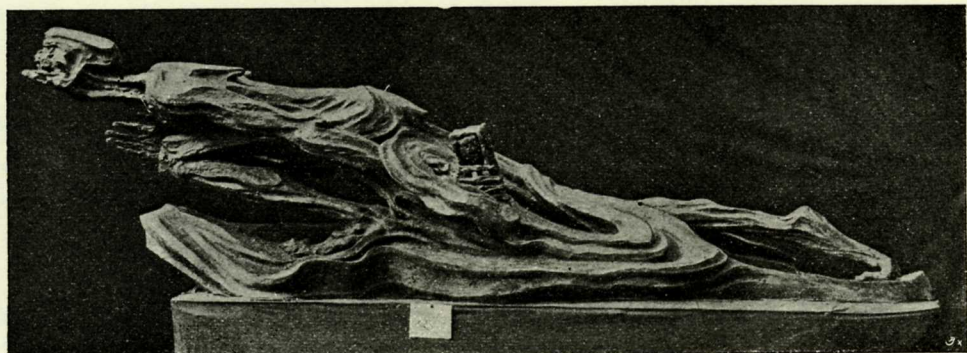
Kain'er, Abel'er og David'er, med ét Ord: alle disse Galleridyr, der kun er lavet for at kunne sælges? Til hvad Nytte gøre en David hvert eneste Aar i Alverdens Lande? Vi har jo Michel Angelos David! Han er Mand for alle de andre. Og den, der aldrig saa den eneste rigtige David, ham i Florenz, kan jo for en ringe Penge købe sig et godt Fotografi af ham. Københavnerne har ham endogsaa i Afstøbning — selv om denne har faaet den mest idiotiske Plads blandt de ganske vist faa, vi har til Raadighed.

Enhver alvorlig Kunstner bør søge sig selv og kun sig selv. Det burde være forbudt at imitere og »varierte« den store gamle Kunst, at genoptage sine Forgængeres gamle, godt udførte Ideer. Ganske vist er enhver Kunstner i sine første Arbejder paavirket af tidligere Tidens Kunst og *maa* være det, men for enhver, der betyder noget, *maa* der før eller senere komme en Tid, hvor han kan gaa alene og være sig selv fuldt ud. Kommer han aldrig saa vidt, da bør han i al Fremtid staa gemt i Skyggen.

Beethoven f. Eks. var i sine første Symfonier paavirket af tidligere Musik, bl. a. af Haydn, men allerede i fjerde og femte Symfoni er han aldeles frigjort og selvstændig, og hans berømte niende Symfoni rækker langt, langt ind i Fremtiden.

Saadan skulde ogsaa Billedhuggerkunsten blive ny og personlig med hver ny Kunstner, der dyrkede den.

SKYGGEN.

Men har ikke de fleste af os pænt traadt alle gamle Spor. Thorvaldsen laante Antikens Guldmonter og betalte dem ofte tilbage i Sølv. Hans Ideer pegede tilbage, ikke frem; sjældent havde han en selvstændig Idé. Derfor betyder han saa lidet for den nulevende Slægt. Men hvorfor efterligne Antiken?

Den gamle Kunst har givet en Skønhed, Storhed og Harmoni, har naaet en Fuldkommenhed, der burde være forskaanet for at eftergøres mer eller mindre daarligt, burde være sacro-saint. Dybt beundrende staar vi overfor den. Men da vi hører en helt anden Tid til, med et ganske særegent Følelsesliv, med andre Maal og en helt anden Eksistenskamp, saa burde vi ogsaa give vor særegne Sjæl og vor Tids Stræben nye Udtryk.

Men for Elektricitet f. Eks. har det menneskelige Legeme, anatomisk studeret, intetsomhelst Udtryk. Altsaa maa vi finde nye Former! Tænk, hvilke nye Kræfter der er kommen ind i Verden, hvilke enorme tekniske Fremskridt! Gennem en tynd Metaltraad kan vi tale med Mennesker paa den anden Side Verdenshavet. Findes der da intet moderne kunstnerisk Udtryk for vor moderne Verden? Er det ikke en større Bedrift, set med Nutidsøjne, at skabe Telegrafene og Telefonen end at den klassiske Jason hentede det gyldne Skind?

Nutidens Mennesker er urolige, nervøse, ophidsede, Nutidens Kunstnere er forpinte, forarmede, Verden er i den hæftigste Tilværelseskamp, — men hvor meget mere Værd for Nutidsmennesket, for Nutidskunstneren, har ikke Forstaaelsen af dette moderne tekniske og sociale Brydningsliv end Klassicismen med dens ophøjede Rø! Vi Kunstnere har ikke længere Lov til, som Thorvaldsen, at sidde i Rom og eftergøre Antiken, vi maa med Liv og Sjæl og al vor spændte Evne være med i moderne Kamp og Fremskridt og give det nye Livs Nederlag og Sejre nye kunstneriske Udtryk!

— — —

Fra Foraarsudstillingen vil dansk kunstinteresseret Publikum foruden Loke maaske huske et Par Arbejder fra Niels Hansen-Jacobsens første Tid, deriblandt *Kuglespilleren*, som Galleriet ejer. Af senere Arbejder staar sikkert *Natten*, denne fantasifulde Symbolfigur, i uforglemmelig Erindring. Men ellers har man ikke herhjemme noget sandt og fyldigt Indtryk af denne Kunstners ejendommelige Produktion.

Med Loke stod Hansen-Jacobsen paa sikker naturalistisk Grund. Denne Figur

var endda en Streg dygtigere end Debutarbejder plejer at være. Med dette Arbejde og det næstfølgende, *Thor der løfter Midgaardsormen*, gjorde Hansen-Jacobsen paa den smukkeste Maade sit Mellemværende op med den nordiske Sagninteresse, han havde annammet hos Præst og paa Højskole.

Paavirkning er der ogsaa fra *Freund*, hvilken Kunstner Hansen-Jacobsen endnu den Dag i Dag sætter saa højt, at han finder, at Friends mærkelige Loke og kraftige Ragnaroksfriese er Udtryk for den mest originale og selvstændige Aand, dansk Kunst nogen Tid har ejet.

Med *Kuglespilleren*, en særdeles dygtig Figur i klassisk Stil, forsøgte Hansen-Jacobsen dernæst at afbetale sin Gæld til Antiken. Aanden er den antike, men Formen naturalistisk som i Loke; nogen Renæssancepaavirkning, vistnok fra Michel Angelos Slave, spores ogsaa.

Saa var Tidspunktet kommen, da Hansen-Jacobsen kunde ryste det hjemlige Støv af sig og drage til Udlandet for dér at lære af den store Kunst at finde sig selv og ikke være andet end sig selv. Han var lige bleven gift (med en Malerinde, en Kusine til Johan Rohde), og paa Akademiets store Rejsestipendium gik Turen ad Kunstnerruten Berlin, Nürnberg, München, Verona, Venedig, Florenz, Rom, Neapel, Sicilien, Siena, Paris.

Denne Rejse havde den største kulturelle Betydning for ham. Men han spillede rigtignok det hjemlige Akademi det Puds at rejse ud som en talentfuld, lovende o. s. v. Blanding af Naturalist og Klassiker og blive derude som — Hansen-Jacobsen. Rette Vedkommende tilgav heller ikke Skalken.

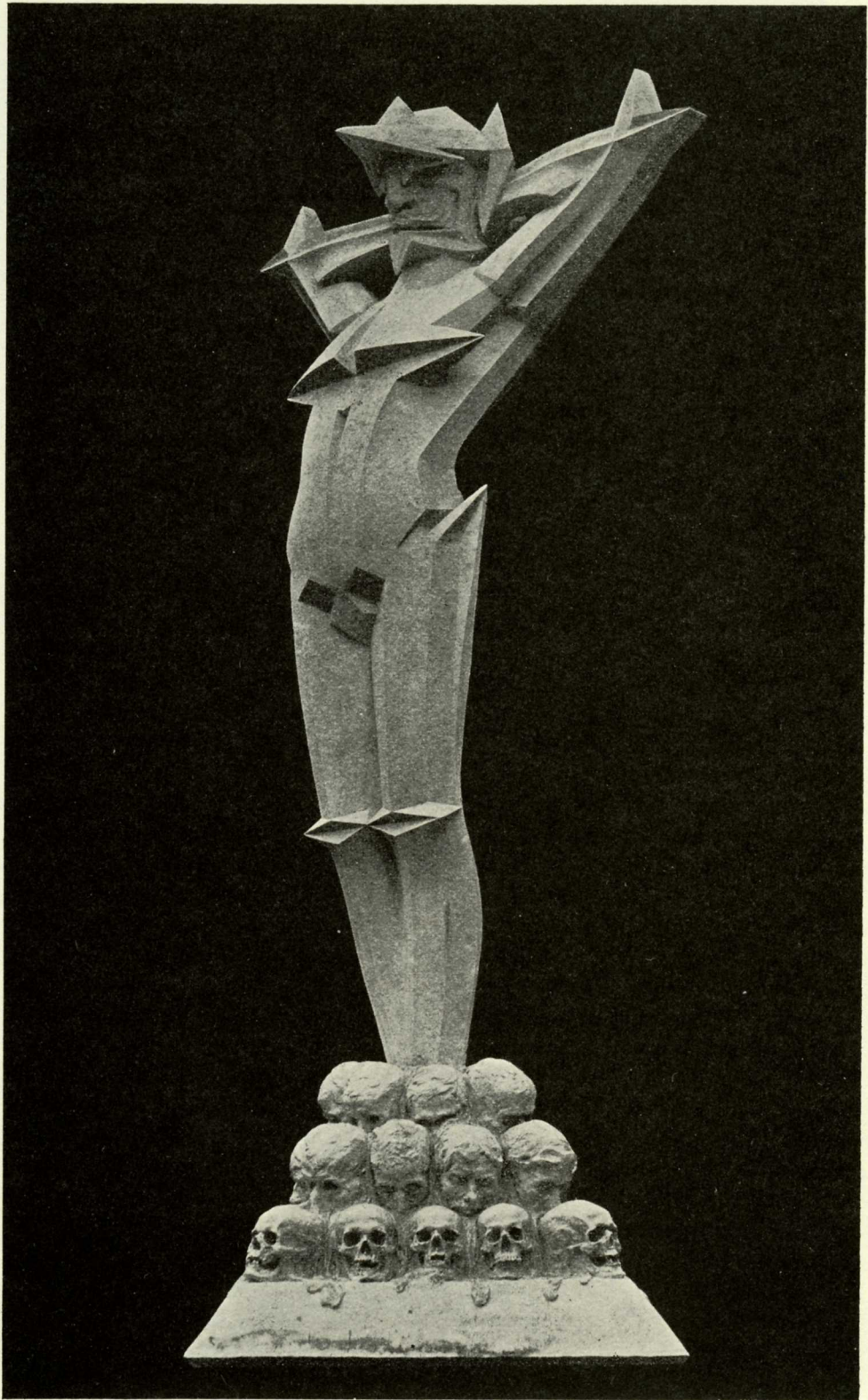
I Paris slog han sig ned og bor der endnu — kun med Afbrydelser af smaa aarlige Ferierejser til Hjemlandet.

I Paris blev han klar over sig selv og sit Maal. Her saa han *Rodins* »Balzac« staa høj og ensomt majestætisk, som vilde Digteren stolt og haanligt sige til Hoben foran Soklen: Bliv mig fra Livet, Parisere! Jeg kender Jer! Engang har I ladet mig flytte fra det ene Tagkammer til det andet. Nu myldrer I beundrende ved min Fod. Jeg kender Jer! Bliv mig fra Livet!

Denne Balzacs stolte Menneskeforagt sidder ogsaa Hansen-Jacobsen i Sjælen. Og han lader, som Rodin, haant om Publikums Dom. Kunst skal jo ikke afpasses efter Publikums tilvante Begreber. Kunst skal tværtimod omstyrte Tradition og indpode ny Opfattelse.

Og med *Døden og Moderen* lykkedes det virkelig Hansen-Jacobsen at tvinge Publikums Pulsslag i Takt med hans eget. Emnet er jo ogsaa saa almenmenneskeligt. I dansk Literatur har H. C. Andersens dejlige lille Eventyr givet Emnet fast Form. Alle har Erindringsbillede af det Øjeblik, da Døden gaar bort med Barnet. Forleden Aar havde Fritz Syberg paa den fri Udstilling en karakterfuld Tegning med samme Sujet. Men i selve Dødsskikkelsen har Hansen-Jacobsen givet en Opfattelse, som er af ny og sublim Virkning. Ikke Moderen, men *Døden* er Gruppens Væsensindhold. Det uforklarligt rædselsfulde er over den flygtende Skikkelse med Leen, og ingen Sentimentalitet, men den dybe Sorg, den trøstesløse Fortvivlelse i Moderen, der ligger sammenfalden under den skaanselsløse Død, som gaar hurtigere til end Vinden.

Paa Champs de Mars i Paris vakte Gruppen i 1893 megen Opsigt, Pressen

MILITARISMEN.

talte indgaaende om den, og Kunstneren havde den Ære at blive optaget som associeret Medlem af Udstillingen med Ret til at udstille et Arbejde aarligt. — Saa var endelig ogsaa Vejen aabnet til Charlottenborg, hvor Gruppen udstilledes 1894.

Døden og Moderen er utvivlsomt Hansen-Jacobsens bedste Arbejde. Selvfølgelig burde Galleriet eje Gruppen, og havde Julius Lange levet, stod den ogsaa nok, hvor den skulde. Men Gallerikommisionen har i sin Tid, da Gruppen blev den tilbudt, betakket sig, fordi man ikke syntes om »Retningen«.

Hvilket Nonsens! Som om Galleriet havde anden Opgave end at faa eksisterende »Retninger« repræsenteret ved deres ypperste Værker.

Var Brygger Jacobsen blot en Hundrededel saa meget Mæcen for moderne dansk Kunst, som han har været det for enkelte Navne i fransk, saa havde han øjeblikkelig givet Døden og Moderen Plads i Glyptoteket eller Ørstedsparken. Det er baade trist og ærgerligt for vore egne yngre talentfulde Billedhuggere at se alene fremmed og ældre Skulptur, hvor nye, danske Værker burde have en Hædersplads. Og mon ikke dansk Publikum havde mere Glæde og Forstaaelse af god moderne dansk førstehaands Kunst end god fremmed Kunst i middelmaadige Afstøbninger!

Men al Tale herom er jo resultatløs.

Vinranken hedder det næste Arbejde, udstillet paa Charlottenborg 1894. Figuren er indgaaende studeret, Holdningen yndefuld og Ansigtet overordenlig fint, ihvorvel man ser, at Kunstneren her er udenfor sine Evners egenlige Spændvidde. Man kunde maaske nærmest kalde Figuren et Rejseminde, som Kunstneren har givet Form som Tak for al den Naturskønhed, han saa' i de italienske Vinbjerge.

I *Astronomien* staar Kunstneren derimod paa egen Grund. Man genkender i den velgørende godt udførte Legemsform vor fortræffelige Naturalist fra Istedgade, men nu er der kommen det ny personlige Plus til, som er Hansen-Jacobsens stadig mere fremtrædende Ejendommelighed. Soklen, formet som et Sfinxhoved, leder Tanken hen paa Oldtiden, der havde en underlegen Forstaaelse af de Himmelfænomener, som en nyere Tids dristige, men lidelsesfyldte Forsken giver storlaaet nøjagtige Forklaringer paa. Den ny Tids Himmelforsker, det moderne Menneske, har Ansigtet vendt lige mod det Høje og rækker selvbevidst sit nøgterne Maaleinstrument op mod Mystikkens blaa Hvælving for at løse de store Problemer. Alle Kræfter i ham er spændt til det yderste, alle hans Legems Linjer viser opefter, stræber i deres jordiske Styrke op mod den Himmel, der er Luft og Kloder, bare Luft og Kloder — og ingen Guders Taageslot.

Figuren *Natten*, af hvilken »Vagten« ikke har kunnet skaffe Gengivelse, viser endnu mere end *Astronomien* Hansen-Jacobsens stærke Særegenhed. Man husker fra Foraarsudstillingen den underlige Figur med Flagermusvingerne foldede sammen over Hovedet. Saadan ligger *Natten* nede mellem Klipperne, forpint som en besejret, alle vrede Handlingers Dølger, men paa samme Tid ogsaa en Forløser af de største Ideer, Menneskeand har skabt. Under *Nattens* Vinger flammer Lidenskaberne, leves Livet hæsligst og skønnest, men netop derfor aller rigest.

Den rent tekniske Fremgangsmaade, først i *Døden* saa i *Natten*, senere i *Trol-*den, *Havheksen*, *Friheden* og *Militarismen*, er Kustnerens Kamp efter den ny, efter Emnet tilpassede Form: brede faste Strøg, lige langt fra efterklassisk Sippet-

MASKE.

MASKE.

hed som fra den rent anatomisk Naturalisme, hvor Kunstneren lader sig tyrannisere af Modellen.

Trolden, der lugter Menneskekød er et Udslag af Hansen-Jacobsens kraftige Fantasi, et Bevis paa, at gamle Eventyrskikkelser og Sagnuhyrer kan antage haandgribelig Form uden at miste deres eventyrlige Uhygge. Denne fri Fantasi blev gjort under et Ophold i København, og det kneb en Del med at faa den ind paa det nøgterne Charlottenborg. Sammen med den sært forvredne *Havheksen*, der straalere af barok Fantasi, kan Trolden betragtes som Kunstnerens Kvittering for Gotikens Indflydelse paa hans Personlighed.

I »*Friheden*« bryder Hansen-Jacobsen ganske med alle Tider og Regler. Den gamle Mand, der ældet og krøget støtter sig til et hældende, udgaaet Træ, er det personligste Stykke Skulptur, Hansen-Jacobsen til dette Øjeblik har frembragt. Figuren er blot for Føddernes Vedkommende naturalistisk, men ellers aldeles stiliseret og forøvrigt paa Trods af alle Love *udenfor* Balance. Kunstneren vil med Figuren udtrykke, at fra Fødselen af er alle Mennesker bestemte til et frit, naturligt og skønt Liv, og at alt en Tid kan bære imod Friheden, men saa kommer for de allerflestes Vedkommende den Kampens og Slidets Tid, dels for Tilværelsen, dels imod alle gamle Fordomme, da Ryggen krøges og Kræfterne og Livslysten tager af, indtil man en skønne Dag oplidt og led ved det hele bukker under. Derfor er Friheden en Illusion.

Især de sidste to Aars Arbejder af Hansen-Jacobsen har gjort dette jævne danske Navn godt kendt i Paris.

Den ukendte Stjerne, en Broncestatuette til elektrisk Lys, der udstilledes paa Champs de Mars 1898, hører dog ikke til Kunstnerens bedste Arbejder. Der er noget tungt og ugraciøst over den nøgne kvindelige Figur, hvis Symbolik — den hidtil ukendte og uænsede skønne Stjerne, der pludselig en Nat lyser frem langt ude i Himmelrummet og da bliver Genstand for almindelig Beundring — hverken er dyb i sig selv eller originalt og klart udtrykt. Kunstneren befinder sig med dette Arbejde ligesom udenfor sit rette Felt.

Med *Skyggen* og *Militarismen* træder Hansen-Jacobsens Ejendommelighed atter tydeligt frem, og man forstaar, at disse to Figurer paa Champs de Mars Salonen i Fjor og i Aar vakte den største Opmærksomhed.

Skyggen, der aldrig forlader et Menneske, men følger hvert af vore Skridt, betyder symbolsk Døden, som er os alle i Hælene, lurere paa os under al Livets Fest og engang vil komme over os. Man kan ikke løbe fra den, op af Vejens Støv dukker den og vil drage det jordfødte Menneske tilbage til Jorden.

I denne Figur har Hansen-Jacobsen givet sig sin Trang til ny Form fuldt og helt i Vold. Hvis han havde gjort Figuren efter den menneskelige Form alene, vilde der maaske kun være bleven skabt en mager Mand, maaske en Dødning, men ikke det fantastisk gyngende, uhyggeligt snigende og foruroligende, som Skyggen nu ejer. Kunstneren har ikke ment at kunne gengive Skyggen, som mangler fast haandgribelig Form, uden ved at frigøre sig fuldstændig fra al kunstnerisk Tradition, alle akademiske Regler. Han er sikker paa sig selv, han ved hvad han vil og har i dette sit Arbejde naaet en stærk Virkning.

Militarismen er efter Kunstnerens Tanke en moderne Kyriatide, bygget op af Staal, paa hvilken det ganske Samfund hviler. Rovdyret er endnu i Mennesket, men Bestialiteten, Brutaliteten er i vor Tid omsat til lutter kold Beregning — en Staaluniform, der ikke kan afkastes. Det er ikke længere Mennesket selv, men Menneskets Vaaben, der afgør Tilværelseskampen.

Omkring Militarismen ligger en Pyramide af Dødningehoveder, blandt hvilke alle Jordens Menneskeracer er repræsenterede. De fleste har et forpint eller et forbitret Udtryk, andre et stille lidende eller et resigneret Udtryk, atter andre er døde ligesom med et Smil om Munden. Stadig fler og fler er de Hoveder, Menneskeheden stabler op om Militarismen, som med sit gridske Rovfugleansigt stirrer udover Mennesker og Tider. — Men engang vil — Kraniepyramiden vokse saa højt, Lidelsen blive saa mægtig, at Militarismen finder en Grav mellem sine egne Ofre.

Medens Dødningehovederne er naturalistisk gjorte, rejser den pansrede Skikkelse sig i stærk og yderst enkel Stilisering, og man maa beundre den rent arkitektoniske Skønhed, der findes i Figuren, saadan som den Led for Led er bygget op i ubrudt, særegen Harmoni.

Hansen-Jacobsens kunstneriske Program kan læses ud af denne Figur bedre end af nogen anden. Ligesom Wagner lader flere Melodier synge sammen for at fremkalde en stærkere og ejendommeligere Harmoni, saadan mener Hansen-Jacobsen, at den moderne Billedhugger, der til Fuldkommenhed kan sin Anatomi, skal lade Naturalisme og Stilisering tone sammen i Fremstillingen af Nutidens teknisk og intellektuelt storslaaede Ideer. Hver Tids Kunstner skal nemlig først og fremmest give deres egen Tids Epoke.

Er Hansen-Jacobsen end, kunstnerisk set, trængt igennem og har skabt sig et Navn, der — det være sagt til vor Skam — er større i Paris end her hjemme, saa har han dog ikke hidtil haft nogen pekuniær Sukces for sin Kunst. I en halv Snes Aar har han ikke solgt en eneste af sine store Skulpturer. Alle ligger de magasinerede i en af Christiansborg Slots faa bevarede Kældere. Og var Kunstneren ikke gennem Legater, f. Eks. det Ancherske, bleven støttet i Udviklingen af sin Personlighed, havde han maaske næppe formaet at kæmpe saa udholdende for sine Ideer.

Desuden har Kunstneren i de senere Aar i et eget lille keramisk Atelier i Paris med Held eksperimenteret med Fremstillingen af matte Glassurer, der ikke giver den ubehagelige Glans, som ellers skæmmer Keramik. Her har han opnaaet gode Resultater. Adskillige keramiske Krukker og Vaser i naturalistisk-stiliserede Former er udgaaede fra hans Atelier, men navnlig har der været mange Bestillinger paa de keramiske Masker, opsatte paa Maghogniplader, som er en af Hansen-Jacobsens nye Ideer. Endelig har han til arkitektonisk-dekorativt Brug udført en Del store Masker, dels fantastiske, som de to besynderlige Troldehoveder, der her er gengivet, dels symbolsk stiliserede som omstaaende Kvindehoved »Foraaret«.

Naar Verdensudstillingen i Paris er overstaaet, vil Hansen-Jacobsen bosætte sig i Danmark og se at gøre sig gældende ogsaa herhjemme. Forinden agter han dog at udstille sin samlede Produktion i København. Maaske allerede straks efter Nyt-

aar faar Publikum Lejlighed til at se hans hele Kunst som den har udviklet sig gennem Aarene.

Uden Tvivl bliver denne Udstilling den interessanteste og ejendommeligste, nogen yngre dansk Billedhugger kan præstere. Og fra dette Øjeblik vil Niels Hansen-Jacobsen hos alle Venner af en stærk personlig, mod nye Former stræbende Kunst have vundet sig Navn og Anseelse som en af de bedste og ærligste.

L. MYLIUS-ERICHSEN.

